

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Nye digte - 1841

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Nye digte - 1841", i Heiberg, Johan Ludvig: *Nye digte - 1841*, udg. af Klaus P. Mortensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, cop. 1990, s. 175. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl05val-shoot-idm140194649618560/facsimile.pdf> (tilgået 05. december 2021)

Anvendt udgave: Nye digte - 1841

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

- cieteter*: lærde selskaber. – *balsamere*: konservere (et lig). – *Hvor man ... Skole*: stående vending fra tidens debat om realundervisningen.
- 59 *gemeenlig*: som regel. – *Musernes Elv*: Muserne, som opr. er kildegudinder, er de 9 gudinder for kunst og videnskab i gr. mytologi.
- 60 *billigt*: rimeligt. – *Jesuitisme*: skinhellig moral, hvor målet helliger midlet. Jesuiterne: munkeorden, oprettet af den katolske kirke i forbindelse med modreformationen. – *Etetera*: lat. osv.
- 61 *capabelt*: i stand til. – *Sphære*: virkekreds. – *I Pantheisme ...*: jf. skildringen af panteismens fejltagelse i »Gudstjeneste«. – *forqvæler*: ødelægger. – *Luttring i Flammer*: renselse i skærsilden. – *væve*: vrøvle.
- 62 *Lod*: skæbne. – *Qvad*: digt.
- 63 *Inconsequens*: selvrmodsigelse.
- 64 *Zone*: lokalitet. – *sig skikke*: opføre sig.
- 67 *Et Navn er en Lyd*: skjult citat fra Goethes »Faust» I, hvor Faust siger til Grete (Margarete) i vers 3456-57: »Følelsen er alt, Navnet kun en Klang, en Røg, der ligger som Taage om Himmelgløden.» Se i øvrigt n.t. s. 70.
- 68 *det rette Swing*: tingenes egentlige beskaffenhed, sammenhæng. – *Lyder*: fejl. – *Skjelmer*: slyngler. – *helmer*: giver op.
- 69 *det Reale*: den materielle Virkelighed. – *smidsker til*: indynder sig hos. – *Fjante*: fjols.
- 70 *min sorte Kappe, Som Doctor Faust ...*: egl. Dr. Joh.F., tysk alkymist fra o. 1490-1539, som if. folkelig tradition indgik en pagt med djævelen; forlæg for Goethes »Faust» I-II (1808-32). Sammen med Hertz oversatte Heiberg et brudstykke af I del i 1832. Her sigtes der til det sted i »Faust» I, hvor Mefisto siger til Faust (vers 2065-66) i Heibergs oversættelse: »Vi brede Kappen ud; det er saa nemt, / Mig synes den Befordring er den bedste.» »Poetiske Skr.» bd. XI, 1862 s. 30.
- 71 *Skuespilleren*: formodentlig sigtes der til Heibergs samtidige, skuespilleren N.P. Nielsen, som H. havde et gammelt udestående med. – *Aske*: dødelige. – *røde Placater*: angiver at forestillingen er aflyst.
- 72 *Collegium*: ministerialkontor. – *Resolutionen*: beslutningen. – *Jupiter*: faderguden i rom. mytologi; modsvarer gr. Zeus. – *Mahomed*: profeten Muhammed, islams grundlægger. – *Brama*: skaberguden i hinduismen.
- 73 *Nathan den Vise*: den tolerante hovedperson i den tyske digter Lessings skuespil »Nathan der Weise», 1779, hvor den kristne, jødiske og islamske tro ses som ligeberettigede.
- 74 *notabene*: lat. vel at mærke.
- 75 *Piller*: stiklerier. – *Visker*: lussing. – *jeg er uforbederlig*: jeg kan ikke blive bedre. – *Recensenter*: anmeldere, kritikere. – *Skenspel*: tvivl, betænkelighed. – *Subject*: lat. emne eller person. – *gaaer ... rejct*: bliver forkastet, dumper. – *Tort*: skade.
- 76 *Petrus*: lat. form af Peter, egl. sten, klippe. – *forskyldt*: være skyld i. – *Instrument*: jf. Mephistopheles' ord om digteren i 3. akt s. 60 f. – *Fusker*: dilet-